

ФІНАНСОВА ТА АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ПОДАТКОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА

КОБЗЄВА Тетяна Анатоліївна - доктор юридичних наук, професор, доцент кафедри адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки Навчально-наукового інституту права, Сумського державного університету

orcid.org/0000-0001-6176-0239

МИРГОРОД-КАРПОВА Валерія Валеріївна - кандидат юридичних наук, заступник директора з наукової роботи Навчально-наукового інституту права, Сумського державного університету

<https://orcid.org/0000-0002-3302-221X>
DOI 10.32782/EP.2022.3.26

Перехід України до економіки ринкового типу зумовлює потребу формування нових правових відносин у сфері оподаткування. Нині проводиться активна робота з удосконалення податкового законодавства України. Успіх реформ та змін законодавчо врегульованого процесу встановлення та утримання податків у країні залежить від того, наскільки вдасться узагальнити накопичений досвід, зіставити його з теперішньою зарубіжною практикою, виявити успіхи та прораханки, намітити правильні орієнтири правових відносин у сфері оподаткування, враховуючи особливості юридичної відповідальності за порушення податкового законодавства.

Вивчаючи зміст категорії «відповідальність», ми повинні виходити з того, що поняття «відповідальність» не можна зводити до одного з її різновидів: моральної, політичної, юридичної, професійної та ін. У процесі вивчення цих різновидів відповідальності необхідно мати на увазі те, що співвідношення соціальної відповідальності з її різновидами можливо уявити як діалектичний зв'язок загальної та особливої категорії права, в контексті примусових заходів за вчинене правопорушення.

Юридична відповідальність є родовим поняттям для фінансової та адміністративної відповідальності, з найбільш суттєвими рисами та ознаками, які притаманні різновидам соціальної відповідальності, регламентовані чинним законодавством та санкціями за порушення норм права. Саме тому юридичну відповідальність доцільно розглядати у співвідношенні соціальної та юридичної відповідальності, оскільки категорія «соціальної відповідальності», відображає ті риси відповідальності особи, що пов'язані з моральною, політичною, релігійною відповідальністю, не повністю при цьому відображаючи

ознаки юридичної відповідальності.

Акцентовано увагу на тому, що правова відповідальність настає у випадку порушення норм державно-організованого права. Вона має активний характер, оскільки передбачає активний психологічний вплив на порушника аж до застосування примусового фізичного впливу. Юридична відповідальність є особливим різновидом соціальної відповідальності. Саме її належність до соціальних категорій визначає наявність у юридичної відповідальності всіх ознак соціальної, адже вона здійснюється у суспільстві, забезпечує суспільний порядок, гарантує захист суспільних інтересів та передбачає наявність суспільних суб'єктів. Однак самостійний характер юридичної відповідальності зумовлює існування і особливих рис, які визначають своєрідність цієї категорії та надають можливість віднести її до правових понять.

Несплата або неповна сплата суб'єктами підприємницької діяльності податків, зборів, інших обов'язкових платежів залежно від того, чи умисно, з необережності, чи навіть за відсутності вини, воно допущено, тягне за собою застосування штрафних (фінансових) санкцій у визначених законодавством розмірах; сплату пені, яка нараховується на суму несплаченого обов'язкового платежу; адміністративну відповідальність осіб, винних в ухиленні від сплати податків, зборів, інших обов'язкових платежів, що обумовлює практичну значимість вказаних проблем для економіки України і зумовлює актуальність тематики в умовах сьогодення.

Ключові слова: юридична відповідальність, адміністративна відповідальність, фінансова відповідальність, підприємницька діяльність, суб'єкти підприємницької діяльності, податки, порушення податкового законодавства

Вступ

Не дивлячись на лояльність державної політики до підприємців стосовно спрощення оподаткування для підприємців з настанням війни, найактуальнішою проблемою в економіці, залишається є саме ухиляння від сплати податків. Нажаль, у великій кількості нашого населення жахлива культура сплати податків, з даною проблемою можна і необхідно боротись, причому є два шляхи подолання даної проблеми, а саме: зміна системи оподаткування та вдосконалення процесів притягнення до юридичної відповідальності, за порушення податкового законодавства. В статті визначено особливості притягнення до юридичної відповідальності за несплату податків.

Результати

В умовах сьогодення, коли підприємницька діяльність може стати основою розвитку економіки України, доцільно акцентувати увагу саме на фінансовій та адміністративній відповідальності суб'єктів підприємницької діяльності, як виду юридичної відповідальності, що виникає через невиконання встановлених чинними законами обов'язків і зобов'язань.

Суб'єкти підприємницької діяльності, несуть юридичну відповідальність, під якою мається на увазі обов'язок, або необхідність зробити визначені чинним законодавством дії, спрямовані на відновлення невиконаних установлених (домовлених) обов'язків (зобов'язань), усунення порушень прав господарюючих суб'єктів, клієнтів, працівників та держави. [5].

Притягнення до фінансової відповідальності, суб'єктів підприємницької діяльності, як платників податків за порушення законів з питань оподаткування, іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, не звільняє їх посадових осіб за наявності відповідних підстав від притягнення до адміністративної або кримінальної відповідальності [3].

Строки застосування, сплата, стягнення та оскарження сум штрафних (фінансових) санкцій (штрафів) здійснюються у порядку, визначеному Податковим кодексом Укра-

їни для сплати, стягнення та оскарження сум грошових зобов'язань. Суми штрафних (фінансових) санкцій (штрафів) зараховуються до бюджетів, до яких згідно із законом зараховуються відповідні податки та збори.

Застосування штрафних (фінансових) санкцій (штрафів) не звільняє платників податків від обов'язку сплатити до бюджету належні суми податків та зборів, контроль за справлянням яких покладено на контролюючі органи, а також від застосування до них інших заходів, передбачених Податковим кодексом України.

Штрафні (фінансові) санкції (штрафи) за порушення норм законів з питань оподаткування або іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на органи державної податкової служби, застосовуються у порядку та у розмірах, встановлених Податковим кодексом України та іншими законами України.

Застосування за порушення норм законів з питань оподаткування або іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на органи державної податкової служби, штрафних (фінансових) санкцій (штрафів), не передбачених Податковим кодексом України та іншими законами України, не дозволяється.

Граничні строки застосування штрафних (фінансових) санкцій (штрафів) до платників податків відповідають строкам давності для нарахування податкових зобов'язань, визначених статтею 102 Податкового кодексу України [3].

У разі вчинення платником податків двох або більше порушень законів з питань оподаткування та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, штрафні (фінансові) санкції (штрафи) застосовуються за кожне вчинене разове та триваюче порушення окремо.

У разі застосування контролюючими органами до платника податків штрафних (фінансових) санкцій (штрафів) за порушення законів з питань оподаткування та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, такому платнику податків надсила-

ються (вручаються) податкові повідомлення – рішення [3].

За одне податкове правопорушення контролюючий орган може застосувати тільки один вид штрафної (фінансової) санкції (штрафу), передбаченої Податковим кодексом України та іншими законами України.

Неподання у строки та у випадках, передбачених Податковим кодексом України, заяв або документів для взяття на облік у відповідному органі державної податкової служби, реєстрації змін місцезнаходження чи внесення інших змін до своїх облікових даних, неподання виправлених документів для взяття на облік чи внесення змін, подання з помилками чи у неповному обсязі, неподання відомостей стосовно осіб, відповідальних за ведення бухгалтерського обліку та/або складення податкової звітності, відповідно до вимог встановлених Податковим кодексом України, – тягнуть за собою накладення штрафу на самозайнятих осіб, на юридичних осіб, відокремлені підрозділи юридичної особи чи юридичну особу, відповідальну за нарахування та сплату податків до бюджету під час виконання договору про спільну діяльність.

У разі неусунення таких порушень або за ті самі дії, вчинені протягом року особою, до якої були застосовані штрафи за таке порушення, – тягнуть за собою накладення штрафу на самозайнятих осіб, на юридичних осіб, відокремлені підрозділи юридичної особи чи юридичну особу, відповідальну за нарахування та сплату податків до бюджету під час виконання договору про спільну діяльність [3].

Порушення платником податків, що виробляють спирт етиловий (коньячний, плодovий), алкогольні напої та тютюнові вироби, вимог щодо обов'язкової реєстрації як платника акцизного податку органами державної податкової служби за місцем державної реєстрації таких суб'єктів у п'ятиденний строк з дня отримання ліцензії на виробництво, – тягне за собою накладення штрафу.

Неподання банками або іншими фінансовими установами відповідним органам державної податкової служби в установлен-

ний статтею 69 Податкового кодексу України строк повідомлення про відкриття або закриття рахунків платників податків – тягне за собою накладення штрафу за кожний випадок неподання або затримки.

Здійснення видаткових операцій за рахунком платника податків до отримання повідомлення відповідного органу державної податкової служби про взяття рахунку на облік в органах державної податкової служби – тягне за собою накладення штрафу на банк або іншу фінансову установу в розмірі 10 відсотків суми усіх операцій за весь період до отримання такого повідомлення, здійснених з використанням таких рахунків (крім операцій з перерахування коштів до бюджетів або державних цільових фондів [3].

Неповідомлення фізичними особами – підприємцями та особами, що проводять незалежну професійну діяльність, про свій статус банку або іншої фінансової установи при відкритті рахунку – тягне за собою накладення штрафу за кожний випадок неподання.

Неподання або порушення порядку подання платником податків інформації для формування та ведення Державного реєстру фізичних осіб – платників податків, передбаченого Податковим кодексом України, – тягнуть за собою накладення штрафу.

Ті самі дії, вчинені платником податків, до якого протягом року було застосовано штраф за таке саме порушення, – тягнуть за собою накладення штрафу.

Неподання, подання з порушенням встановлених строків, подання не у повному обсязі, з недостовірними відомостями або з помилками податкової звітності про суми доходів, нарахованих (сплачених) на користь платника податків, суми утриманого з них податку – тягнуть за собою накладення штрафу [3].

Ті самі дії, вчинені платником податків, до якого протягом року було застосовано штраф за таке саме порушення, – тягнуть за собою накладення штрафу.

Оформлення документів, які містять інформацію про об'єкти оподаткування фізичних осіб або про сплату податків без зазначення реєстраційного номера облікової

картки платника податків, або з використанням недостовірного реєстраційного номера облікової картки платника податків, крім випадків, визначених пунктом 119.2, – тягне за собою накладення штрафу згідно Податкового кодексу України.

Неподання або несвоєчасне подання платником податків або іншими особами, зобов'язаними нараховувати та сплачувати податки, збори податкових декларацій (розрахунків), – тягнуть за собою накладення штрафу за кожне таке неподання або несвоєчасне подання.

Ті самі дії, вчинені платником податків, до якого протягом року було застосовано штраф за таке порушення, – тягнуть за собою накладення штрафу за кожне таке неподання або несвоєчасне подання.

Неподання платником податків – фізичною особою декларації чи включення до неї перекручених (недостовірних) даних про суми одержаних доходів, понесених витрат та якщо такі дії платника призвели до зниження суми оподаткованого доходу, – тягнуть за собою накладення на платника податків – фізичну особу штрафу у розмірі 25 відсотків від різниці між заниженою сумою податкового зобов'язання і сумою, визначеною податковим органом [3].

Невиконання платником податків вимог, передбачених абзацом другим пункту 50.1 статті 50 Податкового кодексу України, щодо умов самостійного внесення змін до податкової звітності – тягне за собою накладення штрафу у розмірі 5 відсотків від суми самостійно нарахованого заниження податкового зобов'язання (недоплати).

При самостійному донарахуванні суми податкових зобов'язань інші штрафи, передбачені Податковим кодексом України, не застосовуються.

Незабезпечення платником податків зберігання первинних документів облікових та інших реєстрів, бухгалтерської та статистичної звітності, інших документів з питань обчислення і сплати податків та зборів протягом установлених статтею 44 цього Податкового кодексу України строків їх зберігання та/або ненадання платником податків контролюючим органам оригіналів документів чи їх копій при здій-

сненні податкового контролю у випадках, передбачених Податковим кодексом України, – тягнуть за собою накладення штрафу.

Ті самі дії, вчинені платником податків, до якого протягом року було застосовано штраф за таке саме порушення, – тягнуть за собою накладення штрафу.

Несплата (неперерахування) платником податків – фізичною особою сум єдиного податку в порядку та у строки, визначені законодавчим актом, тягне за собою накладення штрафу у розмірі 50 відсотків ставок податку, встановлених для фізичних осіб – платників єдиного податку, визначених законодавчим актом [3].

У разі якщо контролюючий орган самостійно визначає суми податкового зобов'язання, зменшення суми бюджетного відшкодування та/або зменшення від'ємного значення об'єкта оподаткування податком на прибуток або від'ємного значення суми податку на додану вартість платника податків на підставах, визначених підпунктами 54.3.1, 54.3.2, 54.3.5, 54.3.6 пункту 54.3 статті 54 Податкового кодексу України, – тягне за собою накладення на платника податків штрафу в розмірі 25 відсотків суми нарахованого податкового зобов'язання, неправомірно заявленої до повернення суми бюджетного відшкодування та/або неправомірно заявленої суми від'ємного значення об'єкта оподаткування податком на прибуток або від'ємного значення суми податку на додану вартість. При повторному протягом 1095 днів визначені контролюючим органом суми податкового зобов'язання, зменшення суми бюджетного відшкодування та/або зменшення від'ємного значення об'єкта оподаткування податком на прибуток або від'ємного значення суми податку на додану вартість – тягне за собою накладення на платника податків штрафу у розмірі 50 відсотків суми нарахованого податкового зобов'язання, неправомірно заявленої до повернення суми бюджетного відшкодування та/або неправомірно заявленої суми від'ємного значення об'єкта оподаткування податком на прибуток або від'ємного значення суми податку на додану вартість. Також при визначенні контролюючим

органом суми податкового зобов'язання, зменшення суми бюджетного відшкодування та/або зменшення від'ємного значення об'єкта оподаткування податком на прибуток або від'ємного значення суми податку на додану вартість протягом 1095 днів втретє та більше – тягне за собою накладення на платника податків штрафу у розмірі 75 відсотків суми нарахованого податкового зобов'язання, неправомірно заявленої до повернення суми бюджетного відшкодування та/або неправомірно заявленої суми від'ємного значення об'єкта оподаткування податком на прибуток або від'ємного значення суми податку на додану вартість [3].

Використання платником податків (посадовими особами платника податків) сум, що не сплачені до бюджету внаслідок отримання (застосування) податкової пільги, не за призначенням та/або всупереч умовам чи цілям її надання згідно із законом з питань відповідного податку, збору (обов'язкового платежу) додатково до штрафів, передбачених пунктом 123.1, – тягне за собою стягнення до бюджету суми податків, зборів (обов'язкових платежів), що підлягали нарахуванню без застосування податкової пільги. Сплата штрафу не звільняє таких осіб від відповідальності за умисне ухилення від оподаткування.

Відчуження платником податків майна, яке перебуває у податковій заставі, без попередньої згоди органу державної податкової служби, якщо отримання такої згоди є обов'язковим згідно з Податковим кодексом України, – тягне за собою накладення штрафу в розмірі вартості відчуженого майна.

Суб'єкти господарювання, що проводять торговельну діяльність, здійснюють торгівлю готівковими валютними цінностями, діяльність у сфері розваг та надають платні послуги:

– за порушення порядку використання торгового патенту, передбаченого підпунктами 267.6.1 – 267.6.3 пункту 267.6 статті 267 Податкового кодексу України, сплачують штраф у розмірі збору на один календарний місяць (для діяльності у сфері розваг – у розмірі збору на один квартал);

– за здійснення діяльності, передбаченої статтею 267 Податкового кодексу України,

без отримання відповідних торгових патентів або з порушенням порядку використання торгового патенту, передбаченого підпунктами 267.6.4 – 267.6.6 пункту 267.6 статті 267 Податкового кодексу України (крім діяльності у сфері розваг), сплачують штраф у подвійному розмірі збору за весь період здійснення такої діяльності, але не менше подвійного його розміру за один місяць;

– за здійснення реалізації товарів, визначених пунктом 267.2 статті 267 Податкового кодексу України, без отримання пільгового торгового патенту або з порушенням порядку його отримання та використання, передбаченого підпунктами 267.6.4 – 267.6.6 пункту 267.6 статті 267 Податкового кодексу України, сплачують штраф у п'ятикратному розмірі збору за весь період здійснення такої діяльності, але не менше п'ятикратного його розміру за рік;

– за здійснення торговельної діяльності без придбання короткотермінового патенту або з порушенням порядку його отримання та використання, передбаченого підпунктами 267.6.4 – 267.6.6 пункту 267.6 статті 267 Податкового кодексу України, сплачують штраф у подвійному розмірі збору за весь строк такої діяльності;

– за здійснення діяльності у сфері розваг, передбаченої статтею 267 цього Податкового кодексу, без отримання відповідного торгового патенту або з порушенням порядку його використання, передбаченого підпунктами 267.6.4 і 267.6.5 пункту 267.6 статті 267 Податкового кодексу України, сплачують штраф у восьмикратному розмірі збору за весь період здійснення такої діяльності, але не менше восьмикратного його розміру за один квартал [3].

Несплата (неперерахування) суб'єктом господарювання сум збору за здійснення деяких видів підприємницької діяльності, зазначених у підпункті 267.1.1 пункту 267.1 статті 267 Податкового кодексу України в порядку та у строки, визначені Податковим кодексом України, – тягне за собою накладення штрафу у розмірі 50 відсотків ставок збору, встановлених статтею 267 Податкового кодексу України.

У разі якщо платник податків не сплачує суми самостійно визначеного грошово-

го зобов'язання протягом строків, визначених Податковим кодексом України, такий платник податків притягується до відповідальності у вигляді штрафу у таких розмірах:

– при затримці до 30 календарних днів включно, наступних за останнім днем строку сплати суми грошового зобов'язання, – у розмірі 10 відсотків погашеної суми податкового боргу;

– при затримці більше 30 календарних днів, наступних за останнім днем строку сплати суми грошового зобов'язання, – у розмірі 20 відсотків погашеної суми податкового боргу [3].

Ненарахування, неутримання та/або несплата (неперерахування) податків платником податків, у тому числі податковим агентом, до або під час виплати доходу на користь іншого платника податків, – тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі 25 відсотків суми податку, що підлягає нарахуванню та/або сплаті до бюджету.

Ті самі дії, вчинені повторно протягом 1095 днів, – тягнуть за собою накладення штрафу у розмірі 50 відсотків суми податку, що підлягає нарахуванню та/або сплаті до бюджету.

Дії вчинені протягом 1095 днів втретє та більше, – тягнуть за собою накладення штрафу у розмірі 75 відсотків суми податку, що підлягає нарахуванню та/або сплаті до бюджету.

Відповідальність за погашення суми податкового зобов'язання або податкового боргу, що виникає внаслідок вчинення таких дій, та обов'язок щодо погашення такого податкового боргу покладається на особу, визначену Податковим кодексом України, у тому числі на податкового агента. При цьому платник податку – отримувач таких доходів звільняється від обов'язків погашення такої суми податкових зобов'язань або податкового боргу [3].

Неподання або подання податкової інформації банками чи іншими фінансовими установами з порушенням строку, визначеного Податковим кодексом України, органам державної податкової служби, – тягнуть за собою накладення штрафу.

Ті самі дії, вчинені протягом року після застосування штрафу, – тягнуть за собою накладення штрафу.

Адміністративна відповідальність для суб'єктів підприємницької діяльності, являє собою заходи адміністративного впливу за допомогою адміністративно-правових норм, що містять осуд винного і його діяння та негативні наслідки для правопорушника. Особливостями адміністративних санкцій є:

– відсутність тяжких правових наслідків;

– застосування відносно менш тяжких податкових правопорушень (провинам);

– адміністративні санкції не спричиняють судимості [4, 338].

Підставою для адміністративної відповідальності за порушення податкового законодавства, є наявність складу адміністративного правопорушення – винної умисної або необережної дії або бездіяльності, що зазіхає на охоронювані законом суспільні відносини, за яке законодавством передбачена адміністративна відповідальність.

Такі діяння закріплені Кодексом України про адміністративні правопорушення (ст. 164¹ «Порушення подання декларації про доходи та ведення обліку доходів і витрат»; ст. 164² «Порушення законодавства з фінансових питань»; 164⁵ «Зберігання або транспортування алкогольних напоїв чи тютюнових виробів, на яких немає марок акцизного збору встановленого зразка»; ст. 165³ «Порушення строку реєстрації як платника страхових внесків до Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття, несвоєчасна або повна сплата страхових внесків»; ст. 165⁵ «Ухилення від реєстрації як платника страхових внесків до Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності, несвоєчасна або неповна сплата страхових внесків, а також порушення порядку використання страхових коштів») [4, 339].

До адміністративної відповідальності можуть бути притягнуті громадяни й посадові особи, винні в порушенні податкового законодавства. Адміністративній відповідальності підлягають особи, що досягли до

моменту здійснення правопорушення шістнадцятирічного віку, осудні.

Із всіх видів адміністративних стягнень податковим органам надано право використовувати адміністративний штраф. Розмір його визначається в межах, встановлених за здійснення відповідних правопорушень, у сумах, кратних певному показнику (мінімальному розміру заробітної плати, неоподаткованому мінімуму доходів). Розмір штрафу залежить від періодичності здійснення правопорушень: так, при здійсненні протягом року після накладення адміністративного штрафу такого ж правопорушення розмір штрафу, що накладається повторно, зростає.

При накладенні такого стягнення законодавець диференціює поняття «момент здійснення» залежно від типу правопорушень. Для звичайних правопорушень при обчисленні строку накладення стягнення таким є момент здійснення правопорушення. При здійсненні триваючого правопорушення – момент його виявлення. Триваючими правопорушеннями визнаються такі, які характеризуються безперервним здійсненням єдиного складу певного діяння. Строк, протягом якого може бути накладене стягнення, той самий в обох випадках – два місяці.

Висновки

Підставою адміністративної відповідальності суб'єктів підприємницької діяльності за порушення податкового законодавства є наявність адміністративного правопорушення – вина (умисна чи необережна) дія чи бездіяльність, що зазіхає на суспільні відносини, які охороняються законом, за що законодавством передбачена адміністративна відповідальність. До адміністративної відповідальності можуть бути притягнуті громадяни та посадові особи, винні в порушенні податкового законодавства. Адміністративній відповідальності підлягають особи, що досягли на час вчинення правопорушення – шістнадцятирічного віку, осудні. Адміністративні санкції становлять міри адміністративного впливу за допомогою адміністративних норм, що містять осуд винного та його вчинку і що

припускають негативні наслідки для правопорушника. Особливостями адміністративних санкцій є: відсутність важких правових наслідків; застосування по відношенню до менш тяжких податкових правопорушень (проступків); не тягнуть судимості.

Фінансова відповідальність суб'єктів підприємницької діяльності за порушення податкового законодавства виступає в формі: стягнення всієї суми укритого або заниженого платежу в бюджет в формі податку; штрафу (що накладається податковими органами); пені, що стягується із платника за затримку внесення податку. Фінансові санкції містять в собі покарання уповноваженим органом платника податків за вчинення податкового правопорушення – в порядку, встановленому фінансово-правовими нормами, з метою реалізації суспільних інтересів по забезпеченню грошових надходжень в бюджет.

Література

1. Конституція України: Закон від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr#doc_info
2. Кодекс про адміністративні правопорушення: Кодекс України; Закон від 07.12.1984 № 8073-X. Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
3. Податковий кодекс України: Кодекс України; Закон від 02.12.2010 № 2755-VI. Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
4. Степанюк О. Підстави та принципи відповідальності за порушення податкового законодавства. *Предпринимательство, хозяйство и право*. 2012. № 8. С. 36–38.
5. Відповідальність суб'єктів підприємницької діяльності. URL: https://pidru4niki.com/1495110242098/menedzhment/vidpovidalnist_subyektiv_pidpriyemnitskoyi_diyalnosti
6. Адміністративна та фінансово-правова відповідальність за порушення бюджетного законодавства: монографія. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2018. 172 с.

SUMMARY

Ukraine's transition to a market-type economy necessitates the formation of new legal relations in the field of taxation. Active work is currently underway to improve the tax legislation of Ukraine. The success of reforms and changes in the legally regulated process of establishing and withholding taxes in the country depends on the extent to which it will be possible to summarize the accumulated experience, compare it with current foreign practice, identify successes and miscalculations, outline the correct guidelines for legal relations in the field of taxation, taking into account the peculiarities of legal responsibility for violations tax legislation.

When studying the meaning of the category «responsibility», we must proceed from the fact that the concept of «responsibility» cannot be reduced to one of its varieties: moral, political, legal, professional, etc. In the process of studying these varieties of responsibility, it is necessary to bear in mind that the relationship between social responsibility and its varieties can be imagined as a dialectical relationship between the general and special categories of law, in the context of coercive measures for a committed offense.

Legal responsibility is a generic concept for financial and administrative responsibility, with the most essential features and characteristics that are inherent in the types of social responsibility, regulated by current legislation and sanctions for violation of legal norms. That is why it is appropriate to consider legal responsibility in the ratio of social and legal responsibility, since the category of «social responsibility» reflects those features of a person's responsibility that are related to moral, political, and

religious responsibility, while not fully reflecting the signs of legal responsibility.

Attention is focused on the fact that legal responsibility arises in case of violation of the norms of state-organized law. It has an active nature, as it involves an active psychological influence on the violator up to the use of coercive physical influence. Legal responsibility is a special kind of social responsibility. It is its belonging to social categories that determines the presence of all social features in legal responsibility, because it is carried out in society, ensures social order, guarantees the protection of public interests and provides for the presence of public subjects. However, the independent nature of legal responsibility determines the existence of special features that determine the uniqueness of this category and make it possible to attribute it to legal concepts.

Non-payment or incomplete payment by subjects of entrepreneurial activity of taxes, fees, other mandatory payments, depending on whether it is intentional, negligent, or even in the absence of fault, it is allowed, entails the application of fine (financial) sanctions in the amounts specified by law ; payment of the penalty, which is charged on the amount of the unpaid mandatory payment; administrative responsibility of persons guilty of tax evasion, duties, other mandatory payments, which determines the practical significance of the specified problems for the economy of Ukraine and determines the relevance of the topic in today's conditions.

Keywords: legal responsibility, administrative responsibility, financial responsibility, entrepreneurial activity, subjects of entrepreneurial activity, taxes, violation of tax legislation